

Herausforderung Grossstadt. Neue Chancen für die Christen.
Red. E. Purk. Frankfurt am Mein 1999²

Postępujący proces sekularyzacji społeczeństwa oraz zwiększający się stopień urbanizacji powodują, że coraz więcej ludzi mieszka w wielkich miastach, w których przestają się liczyć dotychczasowe więzi wspólnoty terytorialnej. Przykładem takiego sposobu życia może być Frankfurt nad Menem, w którym na sześćset tysięcy mieszkańców połowa żyje bez rodziny, wybierając mieszkanie w samotności. Obok licznych bezdomnych nie mających własnego mieszkania i koczujących na ulicach, jest jeszcze większa liczba bezdomnych duchowo, którzy w pogoni za pieniądzem stali się niewolnikami w kieracie codzienności.

Frankfurt, będący miejscem międzynarodowej giełdy, stał się przede wszystkim miastem banków i ogromnych luksusowych supermarketów. Codziennie przybywa do tego miasta trzysta tysięcy przyjezdnych pragnących zrobić zakupy, załatwić sprawy lub też zabawić się w licznych restauracjach i przybytkach cielesnych rozkoszy. Zagubieni ludzie poszukują intymności i odreagowania od towarzyszącego życiu stresu. Bezdomni duchowo i wykorzeni kulturowo stają się łatwym łupem przemysłu rozrywkowego.

W takich okolicznościach Kościół na nowo odkrywa swoją misję i rozpoznaje wyzwania stawiane mu przez Boga. Próbę ukazania tej wielopłaszczyznowej rzeczywistości stanowi praca *Herausforderung Grossstadt*. Książka wydana przez probo-

szcza kapucyńskiej parafii w samym centrum wielkiego *city* Frankfurt ukazuje zarówno refleksję Kościoła niemieckiego, jak i wysiłki podejmowane w kierunku prowadzenia preewangelizacji. Książka obejmuje trzy części poświęcone trzem kręgom oddziaływania Kościoła.

W pierwszej części została ukazana naukowa refleksja nad aktualną sytuacją Kościoła, w której ze względu na zwiększoną mobilność społeczeństwa zmniejsza się rola tradycyjnej parafii na korzyść różnych inicjatyw ponadparafialnych i ruchów kościelnych. Opis zastanej sytuacji i wyzwania płynące z wiary prezentuje artykuł Franza Kamphausa biskupa diecezji Limburg. Rektor Wyższej Szkoły Teologicznej, M. Sievernich, rozważa pastoralne perspektywy Kościoła w wielkim mieście. Inne artykuły tej części podejmują refleksję nad wzajemnymi powiązaniem Kościoła i wielkiego miasta.

Część drugą, poświęconą rzeczywistości pastoralnej we Frankfurcie, otwiera sprawozdanie z wizytacji duszpasterskiej biskupa Kamphausa. Jego refleksja, choć ukazuje niedomagania, jest pełna nadziei i pokazuje nowe zadania do realizacji. Kościół na współczesnych areopagach ma dzisiaj człowiekowi wiele do powiedzenia. Artykuł Ericha Purka ukazuje specyfikę duszpasterstwa wielkomiejskiego, w którym istotną rolę odgrywa umożliwienie wielu ludziom pierwszego kontaktu z Kościołem i stworzenie *domu dla duszy*. Krótka prezentacja planu duszpasterstwa we Frankfurcie, dokonana przez referentkę pastoralną Pię Arnold-Ramme, prezentuje świadomość Kościoła jako wspólnoty wielonarodowościowej. Istotnym wymiarem duszpasterstwa jest diakonia miłości bliźniego oraz dążenie ekumeniczne. Działania Kościoła ewangelickiego w zakresie oddziaływania duszpasterskiego przedstawione w artykule Helgi Troesken obejmują trzy świątynie pełniące raczej funkcję miejsca spotkań i muzeum niż kościoła.

Do ciekawych inicjatyw duszpasterskich należy kościelny punkt informacji, usytuowany przy kościele Liebfrauen, mający za zadanie umożliwienie tysiącom ludzi spotkanie z życiem Kościoła. Bardzo interesujący artykuł s. Dolores Haas przedstawia pracę ośrodka oferującego informację, rozmowy o wierze, udzielanie rad oraz możliwość przedstawienia się różnym grupom religijnym działającym w mieście. Wspólnota katolicka, stanowiąca mniejszość w ogromnej aglomeracji, dąży do zamianifestowania swego istnienia, by dać się poznać i przypomnieć ludziom o istnieniu rzeczywistości ducha. W tym celu wykorzystuje ona różne wydarzenia życia kulturalnego miasta, dołączając do ich organizacji swoją twórczą obecność. Dlatego też uczestniczy w organizacji Dni Menu, zaprasza do modlitwy uczestników giełdy oraz organizuje koncerty muzyki. Jest jakimś paradoksem, iż Kościół dysponujący we Frankfurcie ponad 1000 różnych placówek i grup działania, zatrudniający 1800 pracowników musi zabiegać o to, by nie stać się zupełnie nieznanym.

Szczegółne miejsce we Frankfurcie zajmuje kościół Liebfrauen znajdujący się w pobliżu Zeilu, największego w świecie pasażu handlowego. Parafia, prowadzona w tym kościele przez kapucynów, liczy tylko 300 katolików. Niemniej jednak świątynia Matki Bożej jest przez cały dzień wypełniona ludźmi, modlącymi się i poszukującymi pomocy w spotkaniu z Bogiem. Różne inicjatywy, podejmowane przez braci i skupioną wokół nich wspólnotę wiernych, czynią ten ośrodek

ewenementem w skali całych Niemiec. Bogactwo tych przedsięwzięć ukazuje trzecia część książki o. Ericha Purka.

Podczas trzech codziennych Mszy św. gromadzi się ponad 400 osób. Odprawiane w kościele jutrznia i nieszpory są systematyczną modlitwą ponad setki ludzi. W południe prowadzona jest modlitwa „w ciągu dnia”, która ma charakter ekumeniczny. Jest ona przygotowywana przez osoby świeckie. W adwencie i wielkim poście uczestniczą w niej politycy, aktorzy i dziennikarze, którzy mówią o swojej wierze i modlitwie. Trwa całodzienne wystawienie Najświętszego Sakramentu w kaplicy adoracji oraz dyżur w konfesjonale. Grota Matki Bożej z Lourdes, umieszczona w dziedzińcu kościoła, gromadzi dziennie około tysiąca ludzi. W ciągu tygodnia zapalają oni dziesięć tysięcy świeczek.

Duszpasterstwo nastawione na indywidualny kontakt oferuje ludziom rozmowy z przygotowanymi duszpasterzami i referentami w wieży kościelnej oraz zapewnia szeroki wachlarz spotkań, kursów i wykładów. Prowadzone są też rekolekcje w ciągu roku związane z postem i medytacją w ciszy. Poszukujący kontaktu i rady w zakresie wiary mogą ją też znaleźć na specjalnej stronie internetowej wspólnoty przy *Liebfrauen*.

Artykuły trzeciej części książki ukazują też nowe inicjatywy duszpasterskie w postaci spektakli teatralnych wystawianych na rynku starego miasta oraz Mszy św. dla dzieci. Istotne miejsce zajmuje też *Eventsseelsorge*, polegające na wykorzystywaniu różnych wydarzeń kościelnych i świeckich do głoszenia Ewangelii. Nieodłącznie związana z kapucyńskim klasztorem jest kuchnia dla ubogich, prowadzona przez brata Wendelina Gerigk OFMCap i siostrę Weronikę Leiter SPSF. *Franziskustref* gromadzi też osoby bezrobotne i kobiety przeżywające trudności życiowe. Rozwijane jest też duszpasterstwo osób pozbawionych słuchu. W podsumowaniu książki o. Ludger Schulte stawia tezę o konieczności poszukiwania nowych miejsc i sposobów wyrażania życia Kościoła na zewnątrz. Postuluje też formowanie ludzi przenikniętych Bogiem, którzy byliby gotowi do świadczenia swej wiary i miłości innym.

Książka jest bardzo ciekawą lekturą pomocną w zrozumieniu wyzwań duszpasterstwa w wielkim mieście. Pokazuje nowe drogi wypływające z teoretycznej refleksji nad rzeczywistością Kościoła. Ujęta w przejrzystym schemacie i szacie graficznej zawiera też konieczne wykresy i ilustracje. Ukazana działalność duszpasterska w dużym zakresie jest swoistą preewangelizacją, stanowi znaczący wysiłek w doprowadzaniu ludzi do spotkania z Bogiem. Pozycja warta jest polecenia dla duszpasterzy i teologów, dla wszystkich, którzy zastanawiają się nad perspektywami Kościoła w zsekularyzowanym świecie.

Andrzej Derdziuk OFMCap